

ETTEVADE

Ees ootavad koera-aasta koerailmad

Hiiina kalendri järgi 29. jaanuaril alanud punase koera aasta toob Ida-Aasiasse kindlasti nii taifuu- ne kui üleujutusi, ühesõnaga koerailma. Mida pakub aga päev hiljem pihta hakanud islamiusuliste uus aasta, seda ei julge küll arvata.

Meile peaks 24. veebruaril algav järjekordne sinimustvalge lahjade lõvide aasta kaasa tooma enamasti euroopaliku ja mitmekesist ilma.

Lähiperioodiks aga ennustab osa mudeleid, et Ded Moroz jääb veel Peipsi taha kollitama, teised, et läheneb soo-

jalaine. Torinos viibijaid ohustab peale klamüüdia ja kiirelt muutuva ilmastiku veel kohalik maffia (isegi olümpiamängude maskott on kantpea!).

Lühidalt: mida head ongi oodata küünlakuult, mis teatavasti ongi just külma tõttu teistest lühem.

Ilmateadlane

Ain Kallis

kirjutab

ilmast

iga kuu

Henn Soodla/Pärnu Postimees

TAGASIVADE

Näärikuu üllatas järskude ilmakäänakutega

Mitmel jaanuarikuul – ja just viimastel aastatel – pole ilmataat näidanud sugugi mitte end tasakaaluka vanahärrast õhuvala peremehena, vaid pigem kapi- rüüsi ja võimuka matroonina. Kord upume vihmapiisaraise, siis külmume jäise tuule käes, mõne tunniga võib ilm sattuda kevadisest soojast siberlikku pakasesse.

Poole jaanuarini püsis vähe- malt idapoolses Eestis ideaalne talv, kuigi lund oleks võinud rohkem olla.

Tõnisepäeval, 17. jaanuaril ehk taliharjapäeval, alanuks nagu talve teine, külmem pool. Kuueks päevaks keerati külma- kraanid päris valla. Kraadiklaasi piiritusesammast langes har- jumatumal madalale, Mustvees näiteks 20. kuupäeval 32 mi- nuskraadini, maanteedel regist- reerisid automaatjaamad veelgi kangemaid näitusi.

Külmetavad ajad

Asja tegi hullemaks vinge tuul. 19. jaanuari hommikul oli näiteks Valgas õhutemperatuur -29,3°C, tuule keskmiseks kiir- seks mõõdeti 5,7 meetrit sekun- dis. Valgalaste nägudel oli aga tunne, otsekui näpistaks 36- kraadine pakane.

Seda viimast näitajat kutsu- takse tajutavaks temperatuuriks (ehk tuule-külma indeksiks, ingl k windchill). Toda tempera- tuuri on võimalik nüüdsest nä- ha ka EMHI kodulehel ilma- andmete tabelites. (Teadmiseks sotsiaalministeeriumile: selleks, et -5°C juures tunneks õpilane vähemalt -20-kraadist pakast, peaks tuule keskmine kiirus ole- ma tormilähedane!)

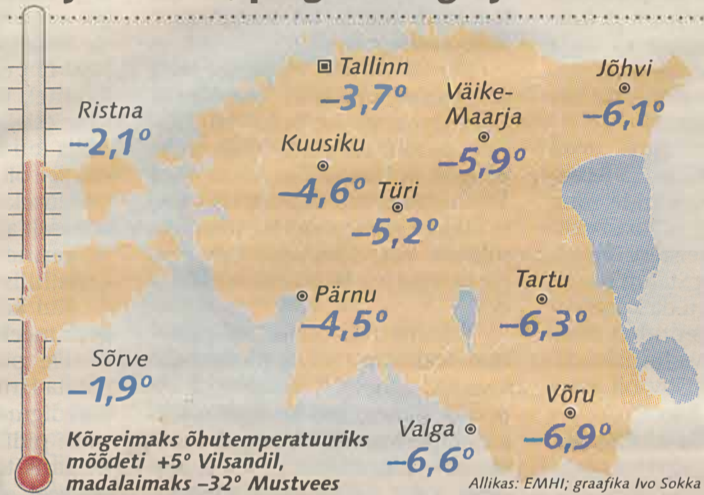
Riietumine ei jõudnud il- maga sammu käia: kõige paka- selisemal ajal nägin Viru välja- kul looridesse mähitud peaga neidu, kes kindaga varjas paljast naba.

Saatjaks sinkja kiilas- peaga noorherra. Dotsent Hermann Mürik märkis ku- nagi biometeoroloogia kursusel, et -25 kraadi juu- res saavad palja peakoluga tervist kahjustamata käia vaid pupead. Riskantne testimisviis.

Ilmajõnke varemgi

Inimese mälu on lühike. Paljudel on meelest läinud, et viimati oli pea samasugune käänuline jaanuar alles kolm

Ajuti külm, paiguti valge jaanuar

Aastate eest

1906. aasta näärikuu oli Tartus soe (-3,5°C), sademeid tuli vähe - 23 millimeetrit.

Postimehele kirjutati:

- Kuhu sabaga täht jääb? Seda nähti Tartus esimest korda 10. detsembril. Nõrga valguse pärast jäi ta paljale silmale nägemata. Hirmutus jäi ka seekord tulemata. Väga võimalik, et me palja silmaga enne suurepäralist sabaga tähe tulemängu näha ei saa, kui alles 1910. aasta maikuul.
- Riigivolikogu valimised ees. Kes ennast soovivad valida lasta, peaksivad teada andma, mis nende pääpüüdmised ja poliitiline

aastat tagasi. Mäletate: Otepää MK etapi eel langes temperatuur 12 tunniga sulast -34 kraadi peale ja siis sama ajaga tagasi nulli!

Riietumine ei jõudnud ilmaga sammu käia: kõige pakaselisemal ajal nägin Viru väljakul looridesse mähitud peaga neidu, kes kindaga varjas paljast naba.

Viimase poolsajandi kõige karmim pakane oli aga 1987. aasta jaanuaris, kui 4. kuni 14. kuupäevani kõikusid minimaalsed õhutemperatuurid Tõraveres -30 ja -35,4 kraadi vahel. Õnneks oli tollal tuul nõrk.

eeskava on. Pimedast pääst meie kedagi valida ei tohi, ilma et meil kahju oleks karta.

- Jõulud läksivad ülikurvalt ja koledas hirmus mööda. Rahvas kirikutesse ei julge minna, pea iga kiriku kohta liigub rahva seas jutt: ärge minge, miinid on all! Ja sest on küll!

1956. a jaanuar oli Tartus «normaalne» (-6,8°C), sademeid oli 44 millimeetrit.

Edasis kirjutati:

- Juhan Peegel õpetab, kuidas kirjutada olukirjeldusi: «Eba- nauditava loo lõpu näide: Nii ta töötab, see lihtne, aus ja ennastsalgav töömees, kelle tundeid juhib üllas püüd kiiremini üles ehitada kommunism.»

Too jaanuar ongi jäänud ka Eesti kõige külmemaks kuuks (Tartus -16,9, Narvas koguni -18°C).

Ja, uskuge või mitte – kahe aasta pärast saabus kõige-kõige soojem näärikuu (Tartus +0,6°C)!

Tagasi tänasesse. Kuu lõpul saadeti läänest Eestisse ja Soome päästev tsüklon ning külm taandus. Ennastohverdav tegu, sest muu Euroopa kannatas edasi tõeliselt tapva pakase käes.

Kuna kuu algus oli 4 kraadi normist soojem, siis kuu keskmine tuli isegi tavalisest kõrgem, uskuge või mitte. Eesti keskmiseks õhutemperatuuriks arvatati meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis -5,3°C, mis on kraadi võrra normist soo-

Külmal jaanuarihommikul kerkisid Tartu Supilinna küdevatest ahjudest suitsusambad.

Välisilmast

- Aasta esimesel päeval sai Sydney uueks kuumarekordiks 44,2°C.
- Jaapan uppus sõna otseses mõttes lumme: kohati oli seda üle kolme meetri. Lume raskuse all purunesid katused nii Jaapanis kui Venemaal ja Saksamaal.
- Tartu-Tõraverre kiirgus-baasjaama sõsaratel Antarktikas olid juba südasuvised temperatuurid: Amundsen-Scottis lõunanabal -30°C ja rannikul Syow jaamas -4°C.

jem! Külme oli Võrus (-6,9°C), soe saartel (Sõrves -1,9°C).

Sademeid nii tahkel kui vedelal kujul tuli riiki keskmiselt 18 millimeetrit ehk pool normist. Vaid Narva-Jõesuu sai 29 millimeetriga kuunormi peaaegu täis.

... AGA 14. VEEBRUARIST KUNI 8. MÄRTSINI ON VIRU HAMBAKLIINIKUL SÕPRADELE PAKKUDA TOREDAID ÜLLATUSI!

MILLISEID TÄPSELT – VAATA WWW.VIRUHAMBAKLIINIK.EE VÕI HELISTA 660 2302.

- IMPLANTOLOOGIA
- LASERPROTSEDUURID
- ORTODONTIA
- PROTEESIMINE
- SUUKIRURGIA
- IGEMEHAIGUSTE RAVI
- LASTE HAMMASTE RAVI

KÕIGILE PROTSEDUURIDELE 7% ALLAHINDLUS! SAADAVAL KA KINKEKAARDID.

NARVA MNT 1 (TALLINNA PEAPOSTKONTORI 3. KORRUS)

NAERATUS ON KÕIGILE!

